

LUBELSKI ROCZNIK  
PEDAGOGICZNY

## ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Stanisława Byra  
Magdalena Barabas

## CZŁONKOWIE ZESPOŁU REDAKCYJNEGO

Teresa Sokołowska-Dzioba  
Izabella Maria Łukasik  
Piotr Gindrich  
Teresa Zubrzycka-Maciąg  
Marlena Duda  
Magdalena Boczkowska

## REDAKTOR STATYSTYCZNY

Józef Stachyra

## RADA NAUKOWA

Beata Balogova, Presovska Univerzita, Słowacja  
Daniela Bratkovic, University of Zagreb, Chorwacja  
Maria Chodkowska, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska  
Marija Czepil, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska  
Miroslav Dopita, Univerzita Palackého v Olomouci, Czechy  
Tadusz Gałkowski, SWPS, Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie, Polska  
Jess Gregory, Southern Connecticut State University, USA  
Vladimir Frk, Presovska Univerzita, Słowacja  
Grażyna Krasowicz-Kupis, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska  
Zbigniew Kwieciński, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Polska  
Zofia Palak, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska  
Andrzej Radziewicz-Winnicki, Uniwersytet Zielonogórski, Polska  
Mieczysław Radochoński, Uniwersytet Rzeszowski, Polska  
Anamarija Žic Ralić, University of Zagreb, Chorwacja  
Alina Rynio, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska  
Adam Stankowski, Uniwersytet Śląski, Polska  
Taisir Subhi Yamin, Paris Descartes University, The International Centre for Innovation  
in Education (ICIE), Niemcy  
Manuela Valentini, Università degli Studi di Urbino Carlo Bo, Włochy  
Laszlo Varga, University of Sopron, Węgry

UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ  
WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

---

# LUBELSKI ROCZNIK PEDAGOGICZNY

VOL. 38, NR 4 (2019)

Człowiek w wielowymiarowej refleksji pedagogicznej

Redakcja naukowa  
Teresa Parczewska

---

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

LUBLIN 2019

REDAKCJA WYDAWNICZA  
Anna Siek

REDAKCJA TEKSTÓW ANGIELSKICH  
Marta Mazur

SKŁAD  
Robert Kryński

PROJEKT OKŁADKI  
Marta Kwiatkowska

REDAKCJA TECHNICZNA  
Agnieszka Muchowska

© Wydawnictwo UMCS, Lublin 2019

ISSN: 0137-6136

e-ISSN: 2449-8327

Wersją pierwotną czasopisma jest wersja papierowa  
Wersja online dostępna pod adresem: [www.rocznikpedagogiczny.umcs.pl](http://www.rocznikpedagogiczny.umcs.pl)

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ  
20-031 Lublin, ul. Idziego Radziszewskiego 11  
tel. 81 537 53 04  
[www.wydawnictwo.umcs.eu](http://www.wydawnictwo.umcs.eu)  
e-mail: [sekretariat@wydawnictwo.umcs.lublin.pl](mailto:sekretariat@wydawnictwo.umcs.lublin.pl)

DZIAŁ HANDLOWY  
tel./fax 81 537 53 02, 81 537 53 03  
e-mail: [wydawnictwo@umcs.eu](mailto:wydawnictwo@umcs.eu)  
Księgarnia internetowa: [www.wydawnictwo.umcs.eu](http://www.wydawnictwo.umcs.eu)

Drukarnia: Mazowieckie Centrum Poligrafii Wojciech Hunkiewicz  
ul. Lisi Jar 29, 05-270 Marki  
Nakład 60 egz.

## SPIS TREŚCI

WSTĘP . . . . .	7
Katarzyna Zofia Jas, Poczucie tożsamości osób w wieku późnej dorosłości na przykładzie południowej części pogranicza polsko-czeskiego . . . . .	9
Bernadeta Szczupał, Jolanta Izabela Wiśniewska, Samotność i poczucie osamotnienia w narracji osób w wieku późnej starości – przejawy oraz możliwości przeciwdziałania . . . .	25
Beata Szabała, Uczestnictwo osób z niepełnosprawnością wzrokową w kulturze . . . . .	41
Klaudia Anna Wos, Celina Kamecka-Antczak, Mateusz Szafrański, Efektywność realizacji treningu kompetencji obywatelskich wśród pełnoletnich uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim . . . . .	59
Wioletta Kwiatkowska, Małgorzata Skibińska, Action research as a strategy to develop undergraduates' research tool kit in the light of their experience . . . . .	77
Joanna S. Ludwiczak, Spotkania dziecka ze sztuką – wychowanie przez książkę obrazkową . . . . .	97
Barbara Bilewicz-Kuźnia, Manuela Valentini, Angelica Nocciolino, Edukacja przez ruch w praktyce badawczej . . . . .	111
Magdalena Boczkowska, Pojęcie <i>resilience</i> w ujęciu tradycyjnym i współczesnym . . . . .	125
Joanna Wrótniak, Trudności ucznia nieśmiałego . . . . .	143

Katarzyna Kowalik-Paluch, Wpływ rodziców na rozwój mowy dziecka w wieku przedszkolnym . . . . .	155
Jacek Jędrzycki, Masowy otwarty kurs <i>online</i> w procesie samo- kształcenia . . . . .	167
Katarzyna Skalska, Projekt <i>Dobre życie</i> realizowany na uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie jako przykład projektowania uniwersalnego . . . . .	181